

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ

Τίτλος: Μισαλλόδοξος λόγος και θρησκεία

Υπότιτλος: Μια συνταγματική αξιολόγηση

Γλώσσα: Ελληνικά

Συγγραφείς: Παπαδοπούλου, Α., Καθηγήτρια, ΑΠΘ

ISBN: 978-618-5726-36-2

Θεματικές Κατηγορίες: ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Λέξεις-κλειδιά: Ρητορική μίσους / Συνταγματικό δίκαιο / Ελευθερία της έκφρασης / Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων / Κατάχρηση δικαιώματος

Βιβλιογραφική Αναφορά: Παπαδοπούλου, Α. (2022). Μισαλλόδοξος λόγος και θρησκεία [Μονογραφία]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <http://dx.doi.org/10.57713/kallipos-308>

Περίληψη

Η μονογραφία αναλύει, υπό το πρίσμα του συνταγματικού δικαίου, την απαγόρευση του μισαλλόδοξου λόγου (ή ρητορικής μίσους), ως περιορισμού της ελευθερίας της έκφρασης, σε διεθνές (ιδίως Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου), ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Εστιάζει, δε, ειδικότερα σε εκείνες τις περιπτώσεις μισαλλόδοξου λόγου (hate speech) που αφορούν τη θρησκεία, είτε από την πλευρά του ομιλητή, υπό την έννοια ότι εκκινεί από τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, είτε από την πλευρά των θυμάτων, υπό την έννοια ότι ανήκουν σε κάποια θρησκευτική κοινότητα. Όλες οι εθνικές έννομες τάξεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και άρα και η Ελλάδα, την οποία η συγγραφέας εξετάζει διεξοδικά, έχουν ενσωματώσει την Απόφαση – Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ της 28 ης Νοεμβρίου 2008 «σχετικά με την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκφράσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου». Εξ αυτού του λόγου, σε συνδυασμό με την εφαρμογή της ΕΣΔΑ, η συγγραφέας τοποθετεί το θέμα στο πλαίσιο του πολυεπίπεδου συνταγματισμού,

συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των δικαιωμάτων από μία πολλαπλότητα πηγών. Η νομολογία του ΕΔΔΑ και ιδίως η σημασία του άρθρου 17 ΕΣΔΑ αξιολογούνται κριτικά. Αναλύεται, περαιτέρω, και η σχετική ελληνική νομολογία βάσει κριτηρίων συνταγματικού δικαίου. Το θέμα εξετάζεται όχι μόνον από την άποψη της προστασίας των δικαιωμάτων και ειδικότερα της ελευθερίας του λόγου, αλλά επίσης ως έκφανση του χαρακτήρα της ευρωπαϊκής δημοκρατίας ως ηπίως μαχόμενης. Στο πλαίσιο αυτό, η συγγραφέας εξετάζει επίσης την πειστικότητα των προτάσεων σχετικά με το δημόσια αγαθό που προστατεύει η απαγόρευση του μισαλλόδοξου λόγου. Ως τέτοια αγαθά έχουν προταθεί η ισότητα και απαγόρευση δυσμενών διακρίσεων, η αξιοπρέπεια και τιμή του ατόμου, και η δημόσια τάξη. Η συγγραφέας καταλήγει ότι στην κοινωνική τους διάσταση και εναρμονισμένα τα δημόσια αυτά προστατευόμενα αγαθά συνιστούν την έννοια της «εν ισότητι συμβίωσης» (vivre ensemble / living together), ως ιδιαίτερου χαρακτηριστικού του ευρωπαϊκού συνταγματισμού.

